

NESTROKOVNI VODJA ŠKODUJE FOLKLORNI SKUPINI

KLAVDIJA ŽABOT

Od petka, 27. 1., do nedelje, 29. 1., je v Novem mestu potekal Folklorni tabor za odrasle, ki se ga je udeležilo več kot sto vodij in članov folklornih skupin. Na njem smo folklorniki v štirih skupinah ustvarjali nove programe, v sobotnem večeru pa smo ob zastavljenem vprašanju, kaj mladi pričakujejo od folklorne skupine, razmišljali o težavah, s katerimi se le-te srečujejo pri delu, in iskali možne rešitve za prihodnji razvoj. Pogovor (okroglo mizo), na katerega so bili vabljeni člani folklornih skupin (brez vodij), je usmerjala Nežka Lubej. Z namenom, da bi izrečene besede sodelujočih odmevale v širših krogih, v spodnjem besedilu izpostavljam misli, ki bi jih bilo morda vredno upoštevati.

V Sloveniji obstaja več kot 500 folklornih skupin (polovica otroških). Ta podatek je vsekakor alarmanten. Na eni strani je zavidanja vredno, da se v deželici pod Alpami toliko skupin ukvarja s poustvarjanjem ljudskega izročila in njegovim posredovanjem vsem zainteresiranim. Številnost je. Kako pa je s kakovostjo? To je druga plat medalje. Kaj se dogaja v skupinah? Kako delujejo? Katera je dobra, katera ne? Vprašanj je veliko, odgovori pa se žal izmikajo. Težko je izbrati univerzalne in idealne kriterije, poenotena merila, na podlagi katerih bi lahko iz množičnosti izluščili kakovost.

Eden pomembnejših merilcev kakovostne skupine je prav gotovo strokovno podkovan in folklorno izobražen vodja skupine. Ta kriterij pomaga iz mnoštva petstotih folklornih skupin presejati tistih nekaj (približno sto), katerih vodje se redno (ali vsaj občasno) udeležujejo plesnih in pevskih folklornih seminarjev, taborov, godčevskih delavnic in drugih izobraževanj. Na omenjenih izobraževanjih se vodja lahko nauči, kako dobro voditi svojo skupino. Nauči se, kaj je treba storiti, na kaj je treba biti pozoren, katerim napakam se je treba izogniti in tako doseči, da se skupina dvigne iz množice in postane kakovostna skupina z zadovoljnimi člani (plesalci, plesalkami, godbeniki, pevci). Kako to doseči?

Prvi pogoj so redne vaje. Ker je precej skupin primoranih imeti vaje ob vikendih (člani so dijaki, študentje in zaposleni), je priporočljivo vaditi

vedno na isti dan in ob isti uri. Tako se člane navadi na določen urnik in prepreči zmedo, ki nastane ob spreminjanju termina. Vodja se mora na vajo predhodno pripraviti ter določiti njen potek. Tako ob koncu vaje lažje oceni, ali so plesalci usvojili zastavljeno oz. kaj bo še treba obdelati in dodelati na naslednji vaji.

Ogrevanje plesalcev pred pričetkom vaje se prerediti pojavlja. Ogrevanje vaje so izjemnega pomena, saj preprečujejo nastanek poškodb, ob njih pa plesalci nezavedno urijo plesno tehniko in razvijajo plesnost. Seveda je treba ogrevanje vaje prirediti in prilagoditi sposobnostim plesalcev. Ogrevanje je lahko tudi zabavno (s pomočjo igrice), primerno za spoznavanje novih članov ter za učenje novih plesnih prvin, ki jih potem med vajo vključimo v plesno celoto.

Naslednji pogoj za uspešno delo v skupini je disciplina. Člane je treba vzgojiti tako, da ločijo resno delo in učenje od zabave. V folklorne skupine se vključujejo ljudje z različnimi zanimanji. Eni si želijo plesa in stika z ljudskim izročilom (teh verjetno ni prav veliko). Drugi si želijo predvsem zabave in druženja ob dobri kapljici. Slednje je težje motivirati za resno delo, še posebej če je na vajah prisotna večja količina alkohola, kar se je v preteklosti rado dogajalo predvsem v vaških skupinah (danes manj). Če na vajah zavladata kaos in nered, je naloga vodje, da se z njima spopade. Najprej je treba ugotoviti vzrok takega razporeda. Razlogov je lahko več: dolgočasnost vaj, preutrujenost plesalcev ... Monotonost in dolgočasnost vaj sta še poseben problem v izvirnih skupinah, saj so le-te omejene na določeno število plesov svojega okolja. Monotonost je mogoče razbiti s prikazom različnih variant istega plesa. Prav tako lahko vodja pri nastajanju nove odrske postavitve povabi plesalce, da mu pomagajo s svojimi predlogi, idejami in tako aktivno sodelujejo pri ustvarjanju novega. Kljub temu da so posamezni plesi še vedno isti, bo na vaji zavel nov veter. Izhodišče za ustvar-

Neva Trampuš, sicer lanskoletna in letošnja strokovna spremljevalka medobmočnih srečanj odraslih folklornih skupin, na folklornem taboru za odrasle skuša udeležence prepričati, da mora vodja skupine dati od sebe največ kar lahko.
(Foto: Janez Eržen, Novo mesto, januar 2006.)

janje discipline na vajah mora biti sproščen odnos, ki temelji na pogovoru vodje s plesalci. Dano situacijo je treba presoditi in napake oz. nepravilnosti izpostaviti, popraviti brez zmerjanja, očitanja in čustvenih reakcij. Iz vsega negativnega in pozitivnega je treba izluščiti bistvo in se učiti iz lastnih izkušenj.

Da bi vodje lažje delovali na zgoraj opisani način, bi bila priporočljiva udeležba na izobraževanjih na temo komunikacija in delo z ljudmi.

Vsi ti problemi so še bolj izraziti tam, kjer eden izmed plesalcev prevzame mesto vodje. Takrat se je treba pravilno spopasti s psihološkim učinkom sprejemanja sebi enakega za nadrejenega. Poseben proces je tudi sprejemanje novih članov. Nekatere veteranske skupine preverijo sposobnosti novega člana s pomočjo solo plesnega vločka. Ponekod imajo novi člani vaje v posebnem terminu, da se najprej sami naučijo osnov plesov, nato pa se vključijo v skupino. Najpogosteje pa se nove članke uvaja in uči z mešanjem plesalcev - novi plesalci plešejo s starejšimi. Tako preprečimo oz. ublažimo trenja in grupiranje med novimi in starimi člani, saj imajo slednji nemalokrat občutek, da jih mlada generacija ogroža.

Tudi starostna razlika lahko privede do različnih interesov in pogledov znotraj skupine. To je še posebej izrazito pri vaških skupinah, saj je v vaškem okolju zaradi majhnega števila ljudi manjša možnost poenotenja članov in izvajanja selekcije. Med otroškimi folklornimi skupinami (delujejo tudi pod okriljem osnovnih šol) in odraslimi manjka vmesna (mladinska) stopnja skupin, ki bi ublažila in zgladila te starostne razlike.

Folklorne skupine, ki delujejo v večjih mestnih središčih, imajo večje število članov, kar omogoča selekcijo in večjo izbiro ter večjo starostno usklajenost (veteranske, študentske skupine).

Veliko folklornikov pleše hkrati v mestnih in vaških folklornih skupinah (predvsem študentje). Razlogov za to je več. Če so začeli plesati v domači vaški folklorni skupini, s pristopom k mestni najpogosteje ne bodo nehali plesati doma, ker jih na domačo skupino vežejo čustva (rodni kraj), ker so vaške skupine po navadi manj številne in jim vsak plesalec pride prav. V skupini ostanejo tudi zato, ker radi plešejo in pojejo, pa naj je to na vasi ali v mestu. Nemalokrat so taki člani stigmatizirani s strani skupine. Ostali dobijo lažni občutek manjvrednosti in izključijo "izdajalca". Vsekakor je veliko odvisno od posameznika, od njegovega vedenja in delovanja znotraj skupine. Če posameznik pozitivne izkušnje in znanje, pridobljene v drugi skupini, zna prenašati naprej in biti v korist skupini, bodo sčasoma vidni rezultati - zadovoljstvo ostalih članov, morebitni novi pristopi in popestritev monotonih vaj ter posledično dvig kakovosti skupine. Vse to in še več je mogoče doseči s primerno komunikacijo in odnosom do soplesalcev, sočlanov in soljudi.

Kot sklepna misel pogovora je izzvenela želja, da bi odgovorne in vodilne izobraževalne ustanove s področja slovenske folklorne dejavnosti organizirale izobraževanje na temo komunikacija in delo z ljudmi. Tako bi našim vodjem pomagali k uspešnejšemu delovanju, saj lepa beseda lepo mesto najde in kot taka obrodi sadove.

